

Bipolar Spektrumu Tan? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bipolar Spektrumu Tan? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17976>

Özet

Bipolar Spektrumu Tan? Ölçe?i (**BTSÖ**), Bipolar Spektrumu bozukluklar?nın özelliklerini ve belirtilerini tarama amacıyla geli?tirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, başlangıçta 20 madde olarak tasarlanmış olup, yapılan güvenirlik ve Yapı Geçerliliği çalışmaları sonucunda revize edilerek 19 madde ve tek boyuttan oluşan nihai formunu almıştır. BTSÖ Türkçe Formu, psikiyatri alanında Bipolar Spektrumu özelliklerini hızlı ve güvenilir bir şekilde değerlendirmek için kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bipolar Spektrumu, Bipolar Spektrumu Tan? Ölçe?i, BTSÖ, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Cronbach Alfa, Psikometri, Manik Bozukluk.

Yazarlar

B. Nce, A. Cansız, S. Ulusoy, K. F. Yavuz, E. Kurt, K. Altınbaş

Amaç

Bipolar Spektrumu Tan? Ölçe?i'nin temel amacı, klinik popülasyonlarda ve araştırmalarda Bipolar Spektrumu bozukluklar?nın tanısal kriterlerine uygun özelliklerin yaygınlığını ve şiddetini ölçmektir. Ölçek, özellikle bipolar bozukluklar?nın atipik veya hafif formlar?nın (spektrum özelliklerinin) hızlı bir şekilde taranmasını sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Bu araç, Türkiye'de psikiyatrik tanı süreçlerini desteklemek ve araştırmacılar?na geçerli ve güvenilir bir Türkçe envanter sunmak amacıyla geli?tirilmiştir. Ölçeğin geliştirme çalışması, Türk Psikiyatri Dergisi'nde yayımlanmıştır ve psikiyatri uzmanları için önemli bir kaynak teşkil etmektedir.

Yapı

Bipolar Spektrumu Tan? Ölçe?i (BTSÖ), literatürdeki Bipolar Spektrumu kavramına dayanan teorik bir yapı üzerine kurulmuştur. Bu yapı, mani, hipomani ve depresif dönemler arasında geçişliliği içeren, ancak tam tanı kriterlerini karşılamayan belirti kümesini tek bir boyutta toplamayı hedefler.

Ölçek, psikometrik analizler sonucunda 19 maddeden oluşan ve tek bir temel boyutu ölçen monolitik bir yapıya sahiptir. Bu tek boyutluluk, spektrum özelliklerinin tek bir süreklilik üzerinde değerlendirilebileceği varsayımını desteklemektedir.

Geçerlik

BTSÖ Türkçe formunun Yap? Geçerlili?i, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak test edilmi?tir. Ba?lang?çta 20 maddelik haliyle uygulanan DFA, yeterli uyum indeksleri göstermemi?tir. Bu durum üzerine, dü?ük regresyon a??rl???na sahip olan 4 numaral? madde ("S?kl?kla bu dönemlerde kilo al?rlar.") modelden ç?kar?lm??t?r ($p>0,05$).

Maddenin ç?kar?lmas?yla elde edilen 19 maddelik revize edilmi? model, mükemmel düzeyde uyum iyili?i indeksleri sergilemi?tir. Elde edilen istatistikler ?unlard?r: RMSEA= 0,040; CFI = 0,900; GFI = 0,890; IFI= 0,900 ve $\chi^2 / df = 1,230$. Bu indeksler, revize edilen 19 maddelik yap?n?n teorik tek boyutlu modeli ba?ar?l? bir ?ekilde do?rulad???n? göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlıl?k Güvenirlik çal??mas?, 4. maddenin DFA sonucuna göre d??lanmas?n?n ard?ndan gerçekte?tirilmi?tir. Bu revizyon sonras?nda hesaplanan Cronbach Alfa katsay?s? 0,831 olarak bulunmu?tur.

Genellikle 0.70 üzerindeki Cronbach Alfa de?erleri kabul edilebilir olarak de?erlendirilirken, 0.831 de?eri, BTSÖ'nün klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?lmak üzere yüksek düzeyde iç tutarlıl??a sahip güvenilir bir araç oldu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

BTSÖ'nün faktör yap?s?n? incelemek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. İlk analizler, orijinal 20 maddelik formun beklenen tek faktörlü yap?y? tam olarak desteklemedi?ini göstermi?tir. Bu durum, psikometrik aç?dan modelin iyile?tirilmesi gereklili?ini ortaya koymu?tur.

Analiz sonucunda, 4 numaral? maddenin model üzerindeki dü?ük regresyon a??rl??? nedeniyle ç?kar?lmas?na karar verilmi?tir. Bu düzeltme, modelin teorik temellere daha uygun hale gelmesini sa?lam??t?r. 19 maddelik son modelin uyum iyili?i indeksleri (RMSEA= 0,040; CFI = 0,900; GFI = 0,890; IFI= 0,900) ölçe?in tek boyutlu yap?s?n?n sa?lam oldu?unu teyit etmektedir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental) ve Tarama Ölçe?i

Format: 19 madde, tek boyutlu yap?. Cevaplama format? karma??k olup, hem Likert benzeri çoktan seçmeli hem de evet/hay?r formatlar?n? içermektedir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Klinik Popülasyon (Psikiyatri hastaları ve Bipolar Spektrum özellikleri gösteren bireyler)

Age Group: Yetişkin

Population Details: Çalışma, psikiyatri kliniği hastaları üzerinde yürütülmüştür.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Derecelendirme formatı: Çoktan seçmeli (6,4,2,0) ve Çoktan seçmeli (evet-hayır) seçenekleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

BTSÖ, Bipolar Bozukluk, Spektrum, Yapı Geçerliliği, Psikometrik Özellikler, İç Tutarlılık, Kırat Altınbaş.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Sorumlu Yazar: Kırat Altınbaş

Test Yılı: 2019 (Türkçe Formunun Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması)

İletişim: kursataltinbas@gmail.com

Ölçeğin ticari kullanımı ve izin durumları için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

Önce, B., Cansız, A., Ulusoy, S., Yavuz, K. F., Kurt, E. ve Altınbaş, K. (2019). Bipolar Spektrumu Tanı Ölçeği Türkçe Formu'nun güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 1-8.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

<bipolar-spektrumu-tani-olcegi-toad.pdf>

Bipolar Spektrumu Tanı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için yukarıda belirtilen akademik referansa başvurulması gerekmektedir.